

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перл., на по год.
5 перл.; ван земље 15 франка у злату.

за Црну Гору БРОЈ 10 ПАРА
за СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:
„Vjesnik“ Cetinje (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „Вјесника“
А ПРЕТПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Предсједнику Народне Скупштине

ЦЕТИЊЕ

Государствена Дума шаље Црногорској Народној Скупштини најсрдачнију захвалност за топли братски поздрав. Одлука, да се устане против вјековног душманина Словенства, који је напао српски народ, примљена је једнодушним ускликом одушевљења у сједници Государствене Думе, која шаље одушевлени поздрав јуначкој армији и храбром братском црногорском народу. Руски народ неће уступити ни пред каквим жртвама да би започету борбу довео до славнога свршетка.

Живио Његово Величанство Краљ Никола!

Живјела Народна Скупштина и цио племенити црногорски народ!

Предсједник Государствене Думе
Михаил Родзјанко

Држање Италије

„Corriere della Sera“ доноси следећи уводни чланак.

Неутралитет Италије званично је објављен. Општа народна свијест потпуно одобрава ту одлуку, коју влада не би донијела, да није у потпуном сагласју са уговором утврђеним са централним царевинама. А одобрење државника као што је Емило Висконти Веноста, који разумије трактат савеза у слову и у духу, пошто је био министар спољних послова, те имао прилике да га обнови, јесте драгоцјена потврда права, које руководи нашу владу. Нема сумње, ова интерпретација уговора неће угодити у Берлину и у Бечу, и ми добро схваћамо савезнике; али начин *како су се нагомилали догађаји и сукоб између намјере Аустрије, која је барут зајалила, и наше, која нас је вазда руководила, да се сачува status quo на Балкану — а данас више него икада — не могу нас навести да пређемо тачно одређене границе уговора за љубав солидарности обавезане.*

Не само италијанска свијест, него свијест свега образованог свијета већ је признала, да двије централне царевине нијесу хтијеле избјећи рат и да на њих пада сав терет одговорности. Наши савезници су отпочели агресивни рат. Ми можемо разумјети узроке, који су их потакли, али за то не можемо схваћати трактат, како би њима годило, да учествујемо у тако великој авантури, приуговорљеној без нашега знања, и чије посљедице нас не интересирају непосредно. Изостављени на страну кад је дух трактата налагао да присутни будемо вијећању о ономе што се справљало, ми данас сасвим логично изостајемо на страни, да пазимо наше животне интересе.

Зар се може замислити трактат савеза, концентриран и акцептиран тако да један савезник може другима одобрити, да доносе одлуку, која инволвира судбину земље и народа, па да зажетим очима буде готов да слиједи своје савезнике? Сами здрави разум не допушта интерпретацију трактата једног савеза као безусловно предавање себе туђој вољи и интересима туђим, без права гласа.

Зато је лако било нашој влади изјавити наш неутралитет и за сада се на њему зауставити. Али неутралитет не значи пут без потешкоћа и без опасности и не значи ослобођење од велике одговорности, која терети и која ће теретити и даље нашу владу. *Неутралитет је чак полазна тачка, а није коначно ријешење.* У тако великом јевропском преврату било би дјетињски замишљати лак наш положај између колосалних сукоба сила и интереса. Изјава неутралитета не значи обезбјеђење себи улоге мирних посматрача.

Неутралитет значи само да влада није могла жртвовати дужностима права, која јој исти уговор даје да да оружјем подржава ствар ојасну сопственим интересима и у случају саме побједе. Влади је било довољно да сачува своју слободу акције и она ју је сачувала, свјесна све одговорности, али и увјерена да ће је народ подржати.

Ниш, 29. јула. Наше су трупе заузеле Вардиште и Добрун. У Вардишту је заплијењено доста ратног материјала. У борби код Добруна непријатељ је имао седам рањених, и 11 заробљених, од којих су пет погинули при покушају да побјегну. Од наших је рањен један граничар. На цијелом осталом фронту није било ничега важнијег, осим незнатних чарка код Забрежја, Смедеревског села Шаранца и Дубравице.

Петроград, 29. јула. Данас је у Думи свечано објављено ратно стање у земљи уз громке узвике „ура“ Цару и народу. „Боже Царја храни“ пјевала је цијела Дума неколико пута. Прочитане су депеше српске и црногорске скупштине, послје чега је српски посланик Спалајковић одушевленим акламирањем. Предсједник Думе је одмах предложио да се срп-

ској и црногорској скупштини одговори и тако исто поздрави скупштина француска и енглеска и да се белгијском народу пошаље поздрав на јуначком држању. Чињене су акламације и посланицима Француске, Енглеске и Белгије који су такође били у дипломатској ложи. У наранџастој књизи, у којој је изложен рад дипломатски све до рата, објављена је депеша Насљедника Александра и одговор Цара Николе. Говори министара Горемкина и Сазонова у Думи једнодушно су поздрављени. Неколико законских пројеката, као ванредни кредит од 760 милиона рубаља, примљени су једнодушно. Представници свих партија и народности изјавили су беспримјерну једнодушност и одлучност. Послије овог Дума је распуштена до фебруара идуће године.

Каиро, 29. јула. У Египту је проглашено ратно стање.

Париз, 29. јула. Француска влада је одредила поданицима аустриским и њемачким, који нијесу могли отићи из Француске, да станују у њеним западним окрузима.

Цариград, 29. јула. Отоманска влада демантује да је предузела изванредне мјере. Дарданели су отворени и даље за трговачке лађе.

Париз, 29. јула. Шпанија је објавила неутралитет.

Париз, 29. јула. Француски амбасадор у Берлину, Камбон, стигао је у Копенхаген. Он мора платити 4000 франка у злату да би могао пријећи границу.

Париз, 29. јула. *Утврђења код Лијежа и даље дају херојски отпор. Нијемци признају да су изгубили 15 до 20.000 људи као и 60 топова. Један њемачки генерал заробљен је.*

Париз, 29. јула. 200.000 Енглеза већ се искрцало у Калеу. Енглеске трупе искрцавају се такође у Остенди и Динкерку. Оне ће се одмах упутити у помоћ Белгијанцима. Француске трупе прошле су елзашку границу послје жестоке борбе код Алтенкирхена. *Борба се свршила у корист Француза. Њемачке трупе се боре у повлачењу, гоњене француским трупама у правцу Милхаузена. Становници Елзаса, радујући се француским трупама, ишчупали су граничне диреке.*

Париз, 29. јула. *Њемачка и Аустрија поновиле су пресију на Италију, да и она узме учешћа у сукобу. Италији су Њемачка и Аустрија понудиле територијалне добити, али је Италија одлучно одбила да узме учешћа у сукобу, пошто је рат, који су изазвале двије остале силе Тројног Савеза, непопуларан у Италији.*

Јављају из Брисла, да је један њемачки коњички дивизијон, који је био пријешао Мезу, готово потпуно уништила белгијска коњица.

Париз, 29. јула. Француске трупе наступају ка Милхаузену. У Лијежу 35.000 Белгијанаца држе у шаху три њемачка корпуса. Та се вијест званично потврђује као и вијест о белгијским успјесима, о којима је јављено.

Петроград, 29. јула. „Руско Слово“ констатује, да је дипломатски план фон Јагова пропао. Из изјаве Сазонова види се да је овај успио да претвори тројни споразум у савез и да учини популарним код Француза и Енглеза рат противу Њемачке.

Крагујевац 30. јула. Једна непријатељска чета напала је на нашу караулу „Плоча“. Непријатељ је

одбијен. Један наш одред наишао је на 200 мухамеданаца и непријатељских војника, разбио их и натјерао у одступање. Непријатељ је оставио своју опрему и оружје. 26. јула дошло је до борбе код Бујуклића Аде са које је непријатељ отворио снажну пјешадијску и артиљеријску ватру, као и са своје обале на Дрини сјеверно и јужно од Бујуклића Аде. Овом је ватром непријатељ припремао вјероватно свој пријелаз на нашу обалу. Наши су одговорили само пушчаном ватром, али, она је била тако добра и тачна да непријатељ не само да није покушао пријелаз но се једва и држао на острву. Наше су трупе чуле њемачке узвике аустриских официра: „држите се још два часа“, и писку непријатељских рањених војника. Наше су се трупе држале одлично и гађале су веома хладно и присебно. По извјештајима, добивенима из Босне, непријатељски војници не могу да издржавају маршеве и штрапаце и велики је број изосталих.

Непријатељ је тукао Београд, Смедерово и Дубравицу артиљериском ватром у разном вријеме посљедња два дана. Резултати непријатељског гађања су непознати.

Из Ваљева јављају да је код Вихора на Дрини дошло до борбе. Непријатељ је одбијен. У одступању је понио са собом мртве и рањене али је оставио један дио опреме и муниције. Противник се повлачио ка Сајнику. Наше су страже заузеле села Банић, Марзић, Саковић, Леонић, Пуково, Кукавицу, Тодоровић и Лаштре.

Париз. 30. јула. Објава енглеске плаве књиге направила је сензацију због депеша енглеског амбасадора у Бечу, којима се доказује да је текст аустриског ултиматума био поднесен Берлину, који га је одобрио. Бруталност и бестидност Њемачке изазвали су општу индиганцију.

Париз. 30. јула. Њемачки губитци пред Лијежом премашају 10.000 мртвих и 27 топова. Нијемци су тражили примирје под изговором да покупе рањенике. Многобројне њемачке лађе похватане су и потопљене.

Ниш. 30. јула. Према добивеним извјештајима у Биограду је прошла ноћ на миру.

Петроград. 30. јула. Њемачки аероплани свакодневно лете у правцу Торна У многим селима на граници налазе се редовне њемачке трупе пјешадијске, коњичке и ландштурма. До сада није било озбиљних сукоба осим мањих честих чарка. Њемачке трупе, које су раније биле растурене дуж границе, сада се прикупљају на руској граници у групама од по два три пука. Јавља се да су Аустријанци ухватили на Дунаву двије барке са ратном муницијом за румунску војску, али су их затим пустили. Концентрација турске војске у Тракији наставља се.

25.000 Енглезе се искрцало у Остенди и Калеу и хитају у помоћ Белгијанцима. Французи су узели на јуриш утврђену варош Алткирхен у Елзасу и Нијемци су бјежећи напустили такође утврђену варош Милхуз коју су Французи посјели. Окупација тих вароши од стране Француза отежава по-

ложај Нијемаца. У омањим сударима на граници Французи свуда побјеђују.

Португалија је изјавила да ће потпомоћи Енглеску. У пјешадијској борби, коју су имали код Вержболова, Руси изгубише сто мртвих; број рањених је непознат и ако прелази број изгинулих. Из ухваћене приватне пријеписке проистиче да велика потиштеност влада у њемачкој војсци.

Послије евакуације Милхуза, Нијемци су се повукли на Нај-Бресак, палећи села и рушећи све и тероризирајући становништво. Французи су заузели више утврђених висова у Вогезима. Лијеж се и даље добро држи и ако је тијесно опкољен. Влада француска дала је краљу белгијском војничку медаљу за храброст ради херојске одбране Лијежа. Белгијанци су у Анверу ухватили 36 њемачких бродова. У каналу Ламаншу њемачке подморске лађе нападе су на крстарице енглеске ескадре, али нијесу нанијеле никакву штету; једна њемачка подморска лађа је потопљена.

Рим. 30. јула. Тврди се да је Енглеска објавила рат Аустрији.

Воде се јаки бојеви између Нијемаца и Француза у Вогезима. Велики су губитци с обје стране. Велике масе војске се концентришу код Лијежа, гдје ће доћи до одлучне битке.

Руске трупе пријешле су преко ријеке Стира на аустријско земљиште и гоне пред собом аустриску авангарду.

Било је много покушаја од стране подморских ратних лађа особито противу енглеске флоте, али су сви ти покушаји пропали. Један њемачки подморски брод је потопљен.

Аустро-Угарска наставља да принуди Италију на акцију, али ова остаје чврсто при својој неутралности. Народ талијански са својом војском једнодушно је против Аустрије. — Нарочити извјештај.

Петроград. 30. јула. Француска је објавила рат Аустро-Угарској.

Французи су освојили њемачку варош Колмар. Цар руски је упутио Краљу Белгије телеграм којим изјавља дивљење њему; као и јуначкој белгијској војсци, на херојској одбрани Лијежа.

У Берлину је била демонстрација против Цара Вилхема и престолонашљедника.

ОБЈАВА

Влада Француске Републике дала је амнестију за дјела почињена прије 2. августа н. к. свима војним бјегунцима сувоземне и поморске војске, као и морнарима са трговачких бродова, који буду или ће предстати пред војним властима или дипломатским и консуларним агентима у тоље наведеним роковима:

- 1) до 1. августа н. к. за лица, која станују у земљама које граниче са Француском;
- 2) до 1. августа н. к. закључно, за лица која станују у осталим европским земљама и земљама на обалама Средоземног и Црног мора;
- 3) до 1. септембра н. к. закључно за све остале земље.

Цетиње ^{28. јула}
10. августа 1914.

Посланик Француске Републике,
Деларош Верне.

Н. Б. Свој амнестији је једина циљ да се да могућност војним бјегунцима да се рехабилитирају, јер Француска има већ толико војника, да је у стању да пошаље 100.000 војника Белгији у помоћ против Нијемаца.